

KIR. KÖZJEGYZŐK K Ö Z L Ö N Y E

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Főszerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1932.
Held János könyvnyomdája II., Margit-körut 7. Telefon Aut.: 536—95.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ Dr.

budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő:

SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.

budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Thököly-út 95. Telefon: 97-0-69.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári
csékszámja: 41.951.

A KÉPVISELETI JOGRÓL

(Jus repraesentationis).

Irta: *dr. Menyhárh Gáspár* egyetemi tanár.

Valamikor s némely jogokban (pl. Code civil 740—742. §§.) képviseleti jog alatt azt értették, hogy a gyermekeknél távolabbi leszármazók (unoka, szépunoka), valamint felmenők öröklése esetében a leszármazók, csak elődjük (szülőjük) jogán örökölhettek, mint képviselők és nem saját jogukon (proprio iure); amiből következett egyfelől, hogy ha az előd képtelenség, érdemtelenség miatt kiesett, a képviselet lehetőségbe nem állván, leszármazója nem jutott az örökséghez; másfelől pedig, hogy a törzselődnek tartozásai a törzsre jutott örökséget terhelték.

Már az osztrák polg. törvénykönyv — bizonyára az ebből leszármaztatott bántó igazságtalanságok láttára — nem áll egészen rá erre az elvi alapra.

Sokkal több jót tételeznénk fel a törvényről, mint amennyi ebben a vonatkozásban van benne, ha elfogadnók némely magyarázójának azt a tanítását, hogy a törvény az előbb mondott értelemben egyáltalán nem ismeri a képviseleti elvet.

Legyen elég csak azt a szabályt felemlíteni, hogy az érdemtelen vagy kitagadott leszármazója csak akkor jut örökséghez (541. §.), illetőleg kötelesrészhez (780. §.), ha az

dr. Menyhárh Gáspár: A képviseleti jogról.
osgyáni Rónay Károly dr.: A magyar közjegyzőség megalkotása és fejlődése.

A Budapesti Kamara közgyűlése.

Közlemények.

Megnehezült az idők ...

Kinevezés.

Az Országos Egyesület ülése.

Jegyzői magánmunkálatok.

Közjegyző, mint meghatalmazott.

Irodavizsgálati költségek.

Kartoték lapok hitelesítése.

A nyugdíjintézet felhívása.

Felszólítás.

Rendeletek.

Jogi és illetékügyi irodalmi szemle.
Judicatura.

érdemetlen, illetőleg kitagadott az örökhagyó előtt halt el. Mi más ez, mint a képviseleti jognak olyan értelemben való szabállyá tétele, hogy a távolabbi leszármazó nem önjogán, hanem csak mint képviselő jut — legalább részben — örökséghez? Annyi azonban igaz marad, hogy az optk. alapján s elvként nem tette egészen magáévá a képviseleti jogot a francia jog értelmében.

Hanem azt oly értelemben tartotta fenn, hogy a távolabbi leszármazó az örökrész mekkorasága tekintetében lép elődjének kiesése következtében megürült helyére; önjogán lesz örökös, de azt a részt kapja — többen együtt is, — amely rész elődjüket megillette volna, ha az lett volna örökös.

Ebben az értelemben azonban még mindig képviselet-ről beszélünk. Így értendő az I. T. Sz. 11. §-ának az a rendelkezése is, hogy az apát az apai, az anyát az anyai ágon leszármazott oldalrokonok „*képviselik*.” A jogutódlást jelentett képviselet mennyiségi (terjedelmi) repraesentatióvá változott át.

A képviselet kifejezés azonban — bárha csak „helyébe lépés” értelmében is — sem nem találó, sem nem szerencsés. Nem találó, mert az önjogán öröklő távolabbi ivadék, pl. a gyermek, kiesése következtében az unoka, ennek kiesése alapján a szépunoka s i. t. nem képvisel senkit, nem képviseli a kiesetteket, hanem mint a törvényes öröklési rend szerint következő, az örökhagyó és közte fennálló kapcsolat alapján mint közvetlen jogosult hivatik öröklésre. Nem szerencsés pedig azért, mert annak a képzeletnek felkeltésére alkalmas, mintha a távolabbi utódok a közbeeső kapcsolati vonatkozás szerint való elődjeiknek jogutódaiként lépnének az örökségbe.

Ujabb törvényekben már nem is találkozunk a kitétel-lel. Nem fordul az elő sem a németbirodalmi magánjogi törvénykönyvben, sem a mi magánjogi törvénykönyv tervezeteinkben.

Ha nem élnek is azonban a kitétel-lel; ha valóban nem is akarják a képviselet jogát semmi vonatkozásban fenntartani: van egy elvnek hirdetett s elvként tartott tétel, amely akarva-nem akarva hazajáró lélekké avatja a képviselet

jogát. Kimondom a szót: ez a törzsönkinti öröklés elve a maga merevségében.

Olvassuk csak magánjogi törvénykönyvünk javaslatának (MI.) 1788. §-át, mely egyez ebben a vonatkozásban úgy a korábbi tervezetekkel, mint a német polg. törv.-könyv 1924. §-ával. „1788. §. Törvényes örökös elsősorban az örökhagyó gyermeke. Több gyermek egyenlő részekben örökl. A kieső gyermek helyett ennek a gyermekei, a kieső unoka helyett ennek a gyermekei örökölnék egymás között egyenlő részekben (törzsönkinti öröklés). Ugyanígy örökölnék az örökhagyó távolabbi ivadéka is kieső közvetlen elődjük helyett.” Ugyanez az elv jut kifejezésre a felmenők öröklése körében is az 1790—1793. §§. azon tételében, hogy a kieső elődök helyett ivadékaik örökölnék törzsünkint.

Az elv ellen, ha annak nevezhető, magában véve kifogást emelni nem lehet. Mindenki helyesnek — ami egyedül lehet döntő — az emberi érzéssel egyezésben állónak s így igazságosnak fogja találni, úgy azt, hogy ha valamelyik gyermek az öröklésből akár előbb elhalálozás, akár képtelenség vagy érdemtelenység okából kiesik, de leszármazói maradtak, ugyanezek hivassanak örökségre saját jogukon, mint azt, hogy ezek a leszármazók nagybátyjuk vagy nagynénjük mellett mint törzs kapjanak együtt akkora részt, amekkora kiesett szülőjüknek jutott volna s amekkora osztozó nagybátyjuknak egymagának jut.

Azon való megütközést azonban nemcsak laikusoktól nem egyszer lehet hallani, hogyha valaki után csak unokák örökölnék, miért kapja egy unoka (egy elhalt gyermeknek egyetlen leszármazója), a nagyapa hagyatékának felét, míg a másik elhalt gyermektől maradt négy unoka együtt a másik felét s így egyenként az előbbi $\frac{1}{2}$ részével szemben $\frac{1}{8}$ -át?

Ebben a megütközésben a helytelenség tudata, az igazságtalanság érzése vet lángot. Az említett példa az életben nem is ritka jelenség.

Hát más-e ez, mint a képviselet elvének az alkalmazása? Hát nem kiesett szülőjének képviselőjéül van az unoka odaállítva, amikor törzsünkinti öröklésről valójában nem lehet szó, mert hiszen nem törzsek örökölnék, hanem kiki saját jogán és egyénenként?

Amennyire igazságos az, hogy az elhalt embernek gyer-

mekei egyenlően részesedjenek hagyatékában, hogy egyik gyermek ne kapjon többet, mint a másik: éppen annyira igazságos, hogy minden unoka egyformán részesüljön a nagy szülő hagyatékában. Mert amint a gyermekek azért kapnak egyenlő részeket, mivelhogy egyformán, egyenlően gyermekei szülőjüknek, mert egy és azonos érzés, mely szülőt gyermekeivel képesel, akárhány legyen is a gyermek: azonképpen egyforma az érzés a nagyszülő lelkében valamennyi unokája iránt, akik egyike-másika nem más unoka, mint a többi.

Az öröklési jognak csak egy abszolút igazsága van s ez az, hogy a szülő vagyona gyermekeire szálljon. S ez az igazság a természettől emberbe oltott abban az érzésben vet horgonyt, hogy az ember gyermekét szereti mindenki más előtt, hogy élők, javukért, boldogulásukért küzd, fárad és gyűjt vagyont egybe. S ez az érzés oly általános emberi, annyira egyformán ül az emberi szívekben, hogy nemzeti különféleség e tekintetben alig mutat változatosságot.

S ameddig ez az érzés ül az ember lelkében s ameddig s akik iránt egy és ugyanaz, ugyanaddig az igazság is egy és ugyanaz. Egy az érzelem minden gyermek iránt: egyformán kell, hogy részesedjenek a szülők vagyonában: egy és ugyanaz minden unokával szemben: minden unokát egyforma, egyenlő rész kell, hogy illesse a nagyszülő hagyatékában. Et inde lex debet esse iusta. Csak az a törvény marad egyezésben az igazsággal, mely ezt teszi elvévé.

Ha a képviselő elve helytelen és igazságtalan, sokszor bántó és emberietlen: ha nem igaz, hogy a távolabbi leszármazó képviseli elődjét, hanem a maga jogán öröklő: akkor az elv egészében hamis és minden vonatkozásában, tehát az örökrész mennyisége kérdésében is elejtendő. Ha az utód nem képviseli elődjét az öröklésre hivatás tekintetében, úgy semmi alapja annak, hogy az örökrész tekintetében képviselje. Nem a képviselő a magyarázata annak, hogy a gyermekkel együtt öröklő, más elhalt gyermek leszármazója (unoka) ne kapjon egyenlő részt nagybátyjával, hanem a távolabb állás rokonsági kötelékben és érzésben. A képviselő itt is hamis cégér, amely nem a valódi árut mutatja.

Két körülményre való figyelem visz az ebbeli igazság közelebbi megismeréséhez. Az egyik az, hogy a törzsen-

kinti öröklés elve másfelé szól, mint amiről itt szó van s ide vonva igazságot csak látszik mutatni, holott azt eltakarja; a másik pedig, hogy a törzsenkinti öröklésnek semmi összefüggése nincs a parentális öröklés gondolatával.

A törzsenkinti öröklés (*successio in stirpes*) azt az eltérést, ellentétet kívánja kifejezni, mely fennáll az öröklésnél abban az esetben, mikor nem gyermekek örökölnék, akik között fej szerint (*in capita*) egyenlő részekben oszlik az örökség, hanem amikor egy vagy több gyermek kiesett (elhalt, érdemtelen, képtelen) testvéreinek leszármazóival együtt öröklő, akik (a távolabbi leszármazók) együtt kapnak akkora részt, mint a gyermek s illetőleg az kapott volna, aki kiesett, ha ő örökölte volna. Vagyis, hogy aki vérben közelebb áll az örökhagyóhoz, az ha vele együtt távolabbi ízben állók is örökölnék, egymaga kap akkora részt az örökségből, mint amekkorát a távolabb állók együtt kapnak.

A törzsenkinti öröklés tehát csak annyit mond valójában, hogy *nem egyenlő izzávolságban állók* nem egyenlően nem egyenlő részben örökölnék. De nem mond semmit az *egyenlő izzávolságban* állók örökrész arányára. Az, hogy a különböző törzshöz tartozók, de az örökhagyóhoz egy izzávolságban állók (unokák, szépunokák s i. t.) egyenkint mily részeket kapjanak, ez más gondolaton és nem a törzsenkinti való öröklés elvén fordul, mert hogy erre a melyik törzshöz való tartozásnak semmi köze nincs; mint-hogy itt ebben a vonatkozásban egymás mellett állók örökléséről van szó, míg a törzsenkinti öröklés a rokonság egymás felett való tagozódásainak részét, részesedését van hivatva meg- és kijelölni.

A *successio in stirpes* (*divisio in stirpes*) átvitele arra a térre, ahol nem törzsek mérkőznek (mert unokák, ha különböző gyermektől valók is, egymással szemben már nem törzsek, amint nem azok a gyermekek sem egymás mellett) az olajnak vízzel való vegyítése --: az öröklési jogosultságot megszabó rendelkezésnek az örökrész mennyiség meghatározására való alkalmazása, — ami mégis csak kétféle, két egymástól különböző dolog.

A törzsenkinti öröklés csak annak elve, hogy közelebbi és távolabbiak együttes öröklése esetén hogyan oszlik az örökség: de nem elve a távolabbi leszármazók öröklésének

általában és nem különösen annak, hogy egyenlő távolságban állók között hogyan, milyen arányban oszolják. Mert igazságtalanságokra vezet s tehát már ennél fogva sem lehet elv.

Csak látszat az, mintha a törzsönként való öröklésből következne az, hogy csak unokák öröklése esetében ezek kiesett elődjük részét kapják. Ez a képviselő elvének a kérdésbe való belejátszatása. Erről pedig láttuk, hogy nem találó s nem ide illő. Kerülni is kell éppen azért mindazt, ami erre emlékeztethet is. Nem is mondanám, hogy a távolabbi leszármazó a közelebbi „helyére lép” vagy „helyette örököl”. Mindenki a maga helyére lép s nem más helyett örököl, hanem egyszerűen örököl.

A törzsönkénti öröklés megáll akkor is, ha a távolabbi különböző törzshöz tartozók egymás között egyenlően örökölnék.

Ne gondoljuk, hogy a törzsönkénti öröklésnek a már mondottak jelentőségén kívül más tekintetben is van kihatása és hogy talán e miatt kellene ragaszkodnunk hozzá. Ezt lehetne vélni pl. a betudás (collatio) szempontjából vagy a kötelesrészbe való beszámítás tekintetéből, vagy amikor az özvegyet megillető külön járandóság (özvegyi öröklés esete) a gyermekek száma szerint igazodik.

Az örökrészbe való betudás, a kötelesrészbe való beszámítás annyira pozitív szabálya az egyes jogoknak, hogy mindazt ott is külön kimondva találjuk, ahol a törzsönkénti öröklés minden vonatkozásban el van ismervé. Holott, ha az a törzsönkénti öröklésből következne, ennek kiemelésére szükség egyáltalán nem volna. S miért szabály az gyermekek között, ahol nincs szó törzsönkénti öröklésről? Ez itt az egyenlőségből következik; távolabbi leszármazók öröklése esetében pedig a képviselői elvvel való szakítás esetében helyességéhez sok szó fér, mert az egyenlőség elvét sérti. Ha megmarad is, semmiesetre sem a törzsönkénti öröklés elvének a következménye, hanem a fenntartott képviselői elvnek.

A gyermekek száma szerint igazodó özvegyi járandóságra pedig a törzsönkénti öröklés elvének azért nincs kihatása; mert ezt a törvény nem az örökösök száma, hanem a gyermekek száma szerint rendeli kiszabandónak; mert itt nem

a leszármazók örökrészének mekkorását irányítja a törvény számukhoz, hanem az özvegy járandóságát egy fix tényezőhöz, mely ebben a vonatkozásban annyi, mintha úgy szólna, hogy a hagyaték $\frac{1}{4}$ -e illesse. Hogy aztán ilyenkor az előbb elhalt egyik gyermek után maradjon négy unoka, egy egység és nem négy, az abból következik mint mondók, hogy nem az örökösök, hanem a gyermekek száma határozza meg a négy unoka egy gyermeknek az ivadékai.

Most még pár szóval arra kívánok rámutatni, hogy a törzsönkénti öröklésnek az az értelme, hogy a távolabbi leszármazók portiója a törzsbe való tartozásuk szerint igazodik, nem áll összefüggésben a parentális rendszerrel s hogy tehát e miatt sem tartandó fenn. A parentális rendszert az optk. építé ki s azóta sok tetszésben részesülve átment sok más (1845. évi dán, zürichi s legutóbb a német) törvénybe. Az I. T. Sz. alapján ezen áll a mi jogunk is a felszálló nemági öröklés terén. Ennek a veleje — mint tudjuk — röviden az, hogy parentelák (ágak-törzsek) szerint adja oda a hagyatékot. Első ág az örökhagyó leszármazói, ha nincsen az örökhagyónak akármily távoli leszármazója sem, akkor felmegy az örökség az örökhagyó szülőinek törzsére t. i. magukra a szülőkre kétfelé oszolva apára-anyára s ha egyik-másik nem él, maradékaira; ha senki sincs a szülői törzsben (sem szülő sem szülő maradék), akkor fölmegy az örökség a nagyszülői törzsre, vagyis a 4 nagyszülőre, illetve maradékaikra s így tovább feljebb. Ez a rendszer tulajdonképpen a leszármazók nemléte esetén való öröklés rendjét határozza meg s így ott, ahol a törzsönkénti öröklés (successio in stirpes) főként és első vonatkozásban érvényesül, különösebb jelentőséggel nem bír.

De a parentális rendszer mindig a törvényes öröklés rendjének a meghatározója. Míg a törzsönkénti öröklés az öröklés rendjén belül az egyszerre meghívottak részesedési arányának a meghatározója. A törzsönkénti öröklés nemcsak a parentális öröklési rendszerben érvényesülhet, hanem azonkívül más öröklési rend mellett is. Így pl. a törzsönkénti való öröklést ismerte a iustinianusi jog, ismeri a porosz és szász törvény, holott egyik sem áll a parentális rendszer alapján; helye lehet a tiszta gradualis öröklési rendszerben is.

Az tehát nem a parentális rend hibájául irandó, de

még a törzsönkénti öröklés gyöngéjéül sem, hogy azonos izzávolságban állók különböző nagyságú osztályrészeket nyernek (amint azt törvénykönyv tervezetünk első szövegének indokolása vélte 27. l.) hanem a hazajáró képviseleti elvnek, amelynek elijesztésére nem volt elég bátorsága.

Amitől tehát meg kell szabadítani magunkat, az a képviseleti jog, aminek sem első, sem másodértelenben jogsultsága nincs.

Ezekre tekintettel a M. I. 1788. §-át így szövegezném meg: „Törvényes örökös elsősorban az örökhagyó gyermeke. Ha a gyermek kiesik, leszármazói örökölnék. Egyenlő izzávolságúak egyenlő részekben örökölnék, különböző izzávolságban állók pedig törzsenként”.

A képviseleti jog teljes száműzésének az igazságtalanság megszüntetésén kívül, ami az elvvel velejár, socialis vonatkozásban azt a hatását is látnám, hogy a törvény nem segítené elő az egyke rendszer gondolatának megerősödését. Nem ellen-szer ez, nem gyógyító medicina, hanem lázcsillapító. Az egykét a kisebb vagyon egykézben megtartásának a vágya termelte ki. Ez a vágy szárnyat kap abban, ha a törvény az egy gyermektől való egy unokát a nagyszülői vagyonból akkora részhez juttatja, mint a másik gyermektől származott négy unokát együtt. Ha ellenben azt látja a hajlamos, hogy a törvény spekulációjában nem segíti: ebből az okból legalább is nem fogja útját állni az Isten áldásának.

*

Most pedig elárulom, hogy némi célzatosság is vegyül abba, hogy erről a kérdésről ezen a helyen szóltam. A közjegyzőket az előttük tett végrendeletekre tekintettel az öröklési jogban a modern élet praetoraiul ismerem, akik lökést adhatnak öröklésjogi szabályok alakulásának; első-sorban pedig hibás szabályok megjavításának az útját leginkább egyengethetik.

Ha sikerül megingatnom a képviseleti elv helyességéről a lelkeket megülő balvéleményt, amit az élő szabály gyöke-reztetett meg; ha sikerül az elméket meggyőzni arról, hogy ez az elv igazságtalanságot áraszt és terjeszt: a közjegyzők adott esetekben végrendelet útján elejét vehetik az igazságtalanságoknak. Sok helyes végrendelet megszüli az egészséges közvéleményt s a közvélemény elvezet a helyes szabály

kialakításának szükségérzetéhez. Ilyképpen keletkezett a *ius quod praetores introduxerunt corrigendi iuris civilis gratia propter utilitatem publicam*. Ilyképpen hathatnak a közjegyzők a magánjog helyes szabályainak létrejövetelére a közjó érdekében.

A magyar közjegyzőség megalkotása és fejlődése.

Irta: *osgyáni Rónay Károly dr.* v. kir. közjegyző.

E mű befejezését két éven át azon körülmény hátráltatta, hogy a Pesthy Pál volt igazságügyminiszter által „okirati kényszer” cím alatt 1927. február 1-én az alsóházban benyújtott, közlönyünk 1930. évi április havi (4) számában általam ismertetett és karunk sorsára nagyon fontos törvényjavaslat ismételt átdolgozás után a miniszter által visszavonatott. Azt most már aligha fogom megérni, hogy e kérdés a törvényhozás által rendeztessék.

XI. fejezet folytatása.

Egyébiránt ezen javaslat az indokolásának általános része röviden az, hogy a szerződési alakszabadságnak az a nagy mértéke, amely Magyarországon a múlt század második felében meghonosodott, megkönnyítette ugyan a forgalmat, de növelte a jogviták számát és ezzel rontotta a forgalom biztonságát. A törvényjavaslat célja az, hogy gátat emeljen az oly jogviták és pereskedések elé, amelyek az ügyleti akaratnyilvánítás meggondolatlanságára és felületességére vezethetők vissza, emellett a törvényjavaslat a gyakran megbizhatatlan tanúbizonyítás helyébe nagyobb tért kíván biztosítani az okirati bizonyításnak. Ezzel a bizonyítás felvétel egyszerűbbé és könnyebbé válnék, ami a bíróságok munkaterhét is nagymértékben csökkentené.

A 10. §. különös indoklásául felhossa, hogy a 9. §. szerint felsorolt jogügyletek írásbafoglalás esetére való érvényessége nem köthető mindig közokirati formához ennek körülményesebb alak-szerűségei és költségei miatt, mégis azok fontosságát egyszerű magánokirat kényszere nem juttatná kellőkép érvényre. „Ennélfogva a törvényjavaslat 10. §-ában megjelölt jogügyletek esetében indokoltnak mutatkozik a közokirat és az egyszerű magánokirat között egy közbenső okirati alak alkalmazását javaslatba hozni

avégből, hogy az említett bonyolult vagy súlyos kihatású jogügyletek következményeire jogban jártas személyek hívják fel a felek figyelmét és hogy az ilyen jogügyletekről készült okiratokat képzett jogászok készítsék. A törvényjavaslat 10. §-ában meghatározott okirat nem új a mai jogunkban. Az 1924. XII. t.-c. 1. §. 2. bekezdésében a nemzetgyűlés igazságügyi bizottsága vett fel olyan rendelkezést, hogy társasház tulajdon alapítására vonatkozó meg egyezést közokiratba, vagy bejegyzett ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba kell foglalni.

A 11. §. különös indokolása pedig így szól:

„az 1896:VII. t.-c.-ben foglalt felsorolás hiányos, mely oly helytelenségekre vezetett, hogy míg egész csekély értékű vagyontárgyak iránt kötött adásvételi szerződés érvényességéhez közjegyzői okirat kellett, addig másfelől igen nagyértékű értékpapír letét, vagy akár egész kereskedelmi üzlet átruházása közjegyzői okirat nélkül is érvényes lehetett házastársak és jegyesek között. A II. 1—6. pontokban felsorolt jogügyletek természetük szerint oly nagy jelentőségűek a felek személyes életviszonyainak jövőbeli alakulására és oly bonyolult jogviszonyokat létesítenek, hogy a jogügyletek higgadt megfontolással kötését és szabatos alakba foglalását indokolt közokirati kényszerrel is előmozdítani.“

Végül ezen törvényjavaslat 13. §-a teljesíti a közjegyzők abbéli régi óhaját, hogy magánokiratokat is készíthessenek.

Ezen törvényjavaslatot azonban, különösen az ügyvédek annyira támadták, hogy azt Zsitvay Tibor dr. igazságügyminiszter visszavonta, de 1929. október 15-én az alább részletezendő módosításokkal „Egyes jogügyleteknek kötelező írásba foglalásáról és az ezzel kapcsolatos rendelkezésekről“ cím alatt újból beterjesztette.

Érdemes a módosításokat jól szemügyre venni, mert csak úgy érthető meg az a nagy küzdelem, mely ezen törvényjavaslat körül kiújult a kir. közjegyzői, ügyvédi és községi jegyzői érdekek közt.

A Zsitvay-féle tv. javaslat a 10. §-nak, — mely különben azonos a Pesthy-féle tv. javaslat ugyanezen szakaszával — hatályát csak a 9. §. 1.) 7—9. pontjaira terjeszti ki.

A 11. §. II. pontja pedig a Pesthy-féle tv. javaslattól teljesen eltérőleg így hangzik: „egyenesági rokonok egymásköztli jogügyletetei közül: (t. i. közokirat szükséges)

1.) a 9. §. 1., 2., 7., 8., 9. és 11. pontjaiban meghatározott jogügyletekhez.

2.) Az egyenesági rokonok részére kiállított általános meghatalmazáshoz, továbbá olyan meghatalmazáshoz, amely váltóbeli kötelezettség vállalására, vagy az előbb 1.) pontban megjelölt valamely jogügyletkez harmadik személlyel létesítésére irányul.

Lássuk az előbbi 1.) pontban felsorolt eseteket:

A 9. §. 1. pontjának esete pedig: „meglevő vagyonnak, mint egésznek, vagy hányadrésznek átruházása, vagy haszonélvezettel terhelése.“

2. Ingatlan adásvétele és egyéb oly szerződés, amellyel valaki akár visszteher fejében, akár anélkül ingatlant átruház, vagy az átruházásra kötelezettséget vállal, ingatlant terhelő dologi jog megállapítása, terhelése, vagy erre irányuló kötelezettség vállalása, továbbá lemondás az ingatlant terhelő dologi jogról;

7.) Oly szerződés, mellyel valaki ellátás, tartás, életjáradék, vagy egyéb ellenszolgáltatás (kikötmény) fejében vagyontárgyak átruházására vállal kötelezettséget;

8.) Oly szerződés, amely tartás, ellátás, vagy életjáradék jövőbeni szolgáltatásának megállapítására, vagy megváltoztatására irányul;

9.) vagyonközösség megszüntetése, valamint oly szerződés, mellyel valaki felépítményi jognak vagy valamely telek mindenkori tulajdonosa javára szóló telki tehernek megállapítására vállal kötelezettséget;

11. kezesség vállalása.

E szerint a Zsitvay-féle törvényjavaslat 11. §. II. pontja a Pesthy-félével szemben lényegesen kibővítette volna a kir. közjegyzők hatáskörét.

Egészen új a Zsitvay-féle tv. javaslatban a harmadik cím, mely így szól: „Telekkönyvi bejegyzés alapjául szolgáló okiratok és beadványok“;

12. §. Telekkönyvi jognak megszerzésére, vagy megváltoztatására vonatkozó telekkönyvi bejegyzést — az utolsó bekezdésben meghatározott kivétellel — magánokirat alapján csak akkor szabad elrendelni, ha az okiratot kir. közjegyző, bejegyzett ügyvéd, vagy községi jegyző készítette.

Községi jegyző csak a saját községe (körzete) területén fekvő tiz kataszteri holdnál nem nagyobb ingatlan vagy tízezer pengőnél nem nagyobb értékű házbirtok tulajdonjogának vagy tízezer pengőnél nem nagyobb értékű egyéb telekkönyvi jognak megszerzésére vagy megváltoztatására vonatkozó jogügyletről készíthet okiratot,

feltéve, hogy a jognyilatkozatot tevő felek közül legalább az egyik ugyanabban a községben lakik. Amíg a jegyzői képesítést a mainál magasabb képesítéshez nem kötik, ilyen okíratot csak az a jegyző vehet fel, akinek jogvégzettsége van. Nem terjed ki ez a korlátozás arra a községi jegyzőre, aki a jelen törvény életbelépésekor már hivatalban volt.

Az eljáró kir. közjegyző, ügyvéd, vagy községi jegyző köteles az okíratot a felek előtt felolvasni és megmagyarázni, a feleket a hiányokra és az esetleges következményekre figyelmeztetni, továbbá, hogy mindez megtörtént, az okíraton feljegyezni annak tanúsításával együtt, hogy az okíratot ő készítette és a felek személyazonosságáról meggyőződött.

Tízezer pengőnél nem nagyobb tőkeösszegű kölcsön biztosítására szolgáló jelzálogjog tekekkönyvi bejegyzését olyan magánokírat alapján is el lehet rendelni, amelyet nem az 1. bekezdésben felsorolt személyek készítettek, ha az okíraton a jognyilatkozatot tevő felek névalírását kir. közjegyző vagy községi előjáróság hitelesítette.

Az 1. bekezdésben meghatározott korlátozás nem terjed ki azokra az okíratokra sem, amelyeket közttestületek jogügyleteiről, ezeknek hivatali képviselői állítottak ki.

Ezen szakasz külön indoklásául felhossa, hogy „általános közgazdasági érdek az, hogy telekkövi jószágtestet hitelbiztosítékkul és egyéb telekkönyvi jogok szerzésére könnyen fel lehessen használni; ezt az érdeket pedig nem lenne célszerű túlzott formalizmussal nehezíteni. Az a különbség, hogy a kir. közjegyző és a bejegyzett ügyvéd a 12. §. 1. bekezdésében megjelölt okíratok készítése tekintetében nem esik korlátozás alá, viszont a községi jegyző igen, könnyen megérthető a két csoport foglalkozásának és képzettségének különbözőségéből. A kir. közjegyzőknek és ügyvédeknek tulajdonképpen élethivatásuk az, hogy a közönségnek jogi természetű ügyeiben rendelkezésére álljanak és ezt a foglalkozást kizárólagos kereset képen folytatják, a községi jegyzők hivatása viszont elsősorban a közhivatali teendők ellátása. Az ügyvéd működése nincs helyhez kötve. Ezzel szemben a községi jegyző egy bizonyos területen köteles működni és székhelyét tetszése szerint nem változtathatja. A kir. közjegyző és az ügyvéd állásának függetlenségét jogszabályaink körültekintő gondossággal biztosítják. Következésképp ők a magánfelek érdekeit teljes akció szabadsággal és elfogulatlanul képviselhetik. Ezzel szemben a

községi jegyző egyrészt hivatali függőségénél, másrészt hivatali hatóságánál fogva a felek magánjogi ügyeiben elméletileg nem mindig lehet egészen érdektelen, mert ha a felek magánügyeibe nyert betekintését nem használja fel a gondjaira bízott közérdek javára, ezzel a lelkiismeretbeli hivatali köteleesség-érzetével kerülhet összeütközésbe, míg ha a magánmunkálatok körében tudomására jutott adatokat a felekkel szemben hivatali jogkörének gyakorlása közben felhasználja: ezzel a felek bizalmát veszti el. A kir. közjegyzőket és az ügyvédeket a legmagasabb jogi képzettség és az állandó joggyakorlat teszi hivatottá a magánjogügyletek okíratolására, míg a községi jegyzőnél a helyi ismeret és az élet tapasztalat sem pótolhatja mindég kielégítő eredménnyel a magasabb jogi tudást, amely nélkül pedig az ügyletkötés gyakran hibás és a jogügylet gyakran megtámadható. De még ha a községi jegyzők jogi tudása egyenlő volna is a közjegyzők és ügyvédek jogi tudásával, a községi jegyzők magánmunkálatait mégis kifogásolni lehet a hivatali etika szempontjából, amellyel nehezen fér össze, hogy a hivatalos hatalmat gyakorló személyek a hatalmuk alá eső felektől magánmegbízásokat és ezek végzéseért díjazást fogadjanak el.

Azonban bármily alapos kifogásokat emelnek is a községi jegyzők magánmunkálati tevékenysége ellen, a törvényjavaslat mégis a községi jegyzők okíratolási és beadvány szerkesztés tevékenységét bizonyos határok közt törvénnyel kívánja elismertetni. A jegyzők magánmunkálati tevékenysége jogtörténetünknek abból a korából maradt vissza, amidőn a különféle állam hatalmi funkciók és a köz- és magántevékenység határai nem voltak oly élesen elválasztva, mint most. A magánmunkálatok fejében szerezhető jövedelem a jegyzők alkalmaztatásánál és hivatali illetményeik megállapításánál számbavétetett és részben annak a terhes kötelezettségnek az ellenértékeül is szolgál, mely szerint a jegyző az igazolt szegények részére díjtalanul köteles a magánmunkálatokat végezni. A jegyzői magánmunkálatokkal járó és a fenti elméleti fejtegetésben felsorolt hátrányok az életben aránylag nem oly súlyosak, mint ahogy elméletileg elképzelni lehet. A jegyzők ellen magánmunkálatok miatt emelt panaszok túlnyomó része a magasabb jogi tudás hiányából eredő hibákat és károkat teszi szóvá, de aránylag kevés panasz merül fel amiatt, hogy a jegyzők a magánmunkálatok végzése közben a hivatali jó erkölcsöt sértenék. A közigazgatási tevékenységben és a nép vezetésében kiválóan érdemes

községi jegyzői karunknak helyes közszelleme és az a szinte nyilvános ellenőrzés, amely alatt munkája áll, szerencsésen kiegyenlítették azt az összeférhetetlenséget, amelyet a köz- és magán tevékenységnek egykézben egyesítése az elmélet szerint kétségtelenül előidézik. A helyzetet sokban javíthatná a fegyelmi szabályok egyes hézagainak pótlása és a fegyelmi jog szigorú kezelése is.

A 12. §. 2. bekezdésében az ügyleti értékhatár tekintetében felállított korlátozás természetszerű következménye annak a sohasem vitatott elvnek, hogy a magánmunkálatok végzése főleg a községek kevésbé vagyonos lakosságának érdekében engedtetett meg.

Ezen kivonatos indokolás híven tükrözi vissza az intéző körök felfogását a magyar községi jegyzői intézményről, tehát nem fölösleges azt a közjegyzői karral megismertetni.

Különösen fontos még e törvényjavaslat 14. §-a, mely így szól:

„Az okiratot készítő kir. közjegyző, kamarába bejegyzett ügyvéd, vagy községi jegyző köteles a készített okirat alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérvényt is elkészíteni és azt a telekkönyvi hatósághoz haladéktalanul beadni, kivéve, ha az okiratban foglalt jogügylet a meglevő telekkönyvi állapot ideiglenes fenntartása iránt intézkedik, vagy ha az érdekelt felek a bejegyzés elhalasztását kívánják, vagy a kérvény beadásához szükséges fedezetet nem előlegezik.

Az a kir. közjegyző, ügyvéd és községi jegyző, aki az előző bekezdésben meghatározott köteletségét kellő gondossággal nem teljesíti, fegyelmi vétséget követ el és mellett a mulasztásból eredő kárért is felel.

Felemlítendő végül e törvényjavaslat 15. §-a, mely szerint részvénytársaságok és szövetkezetek első cégbejegyzését tárgyzó kérvényt, valamint a részvénytársaságok és szövetkezeteknek a cégbírósághoz intézett minden beadványát kir. közjegyző vagy bejegyzett ügyvéd ellenjegyzésével kell ellátni.

Végül a 16. §. megengedi a kir. közjegyzőknek magánokiratok készítését.

(Folytatás következik).

A budapesti kamara közgyűlése.

A budapesti kir. közjegyzői kamara rendes évi közgyűlését Budapesten a budapesti kir. törvényszék egyik polgári tanács-termében március hó 20. napján a kamarai tagok mintegy fele-részenek részvételével tartotta meg. Megjelentek a közgyűlésen: Balassa Lajos dr., Benkő Lajos dr., Csák Szilárd dr., Csiky Ödön dr., Fabinyi Leó dr., Fekete László dr., Fésüs György dr., Fodor Antal dr., Haller Károly dr., Hedry Aladár dr., Holitscher Szigfrid dr., Horváth Kamilló dr., Horváth Károly dr., Janits Imre dr., Joannovits Jenő dr., Kepes János dr., Körössy Bertalan dr., Lázár Ferenc dr., Lehotzky Antal dr., Lénárt Dezső dr., Lipcsey Péter dr., Lukács Izsó dr., Markó István dr., Mike Lajos dr., K. Nagy Sándor dr., Onody Kálmán dr., Pekker Emil dr., Pesthy János dr., Richter Richárd dr., Rónay Tibor dr., Sárközi Sándor dr., Sümegi László dr., Szemerjay-Petrán Tibor dr., Szécsi Ferenc dr., Szily János dr. és Wagner Béla dr.

A közgyűlést *Janits* Imre dr., a kamara elnöke vezette s ő is nyitotta meg azt, a kamara múlt évi munkásságára és az elmúlt évnek a közjegyzőséget érintő fontosabb eseményeire rövid visszapillantást vető tartalmas és nivós beszédben. Az elnöki megnyitó bevezető részében megállapítja, hogy „a lefolyt évnek kiemelkedő eseményét a nyugdíjintézet megalakulása és annak az életbe való átvitele képezte. A nyugdíjintézet vezetőségének lelkiismeretes buzgalma lehetővé tette, hogy ennek az áldásos intézménynek funkcionálása minden zökkenés nélkül vehette kezdetét és a vezetőség tapasztalt ügyszeretete biztosítékot nyújt nekünk arra, hogy a nyugdíjintézet fejlődésképpességét a legnagyobb gondossággal elősegíteni fogja. A közjegyzői kar ennek az altruisztikus intézménynek létesítése körül tanúsított nemes cselekedetével szép példáját adta áldozatkészségének, mert a felszáradó könnyek bizonyítják, hogy megkönnyítettük lelkiismeretünket és az özvegyeknek adott segítséggel helyesen fogtuk fel a mostani nehéz megélhetés némi orvoslásának módját és célját.”

Az elnöki megnyitó további megállapítása szerint „A magyar társadalmat a fenyegető anyagi gondok alapjaiban támadják meg és nem tudhatjuk, hogy a békés munkának, az általános jólét korszakának bekövetkezését mikorra remélhetjük. Karunknak azon örömdetes magatartásából, hogy a nyugdíjintézet létesítése alkalmá-

ből egy táborba tömörült, azt a reményt merithetjük, hogy kamaránk tagjai a lojális együttműködés érdekében minden vitális kérdésben egységes álláspontot fognak elfoglalni. Legyünk tisztában azzal, hogy a közjegyzői hivatáshoz sokszor göröngyös utak vezetnek, de munkában és áldozatkészségben ne tagadjuk meg a szebb magyar mult ragyogó erkölcsi kapcsolatait. Legyen mindenki első sorban bírāja önmagának, vegye magára a hivatásos bíró tógáját akkor, amidőn funkcióját ellátni készül. Ez érdeke a kar tekintélyének, érdeke a kar minden egyes tagjának, de érdeke a kvalitatív munkát kereső nagy közönségnek is."

Megemlékezik végül az elnöki megnyitó a magyar közjegyzőség súlyos helyzetéről és sokszor felpanaszolt sérelmeiről az alábbiakban: „Elnöki tisztemmel járó kötelességem és felelősségem tudatában és átérzésében nem térhetek napirendre az illetékes tényezők részéről tett azon intézkedések felett, melyek karunk presztízst létfeltételeiben veszélyeztetik és amelyekkel a közjegyzői közlöny is már néhányszor behatóan foglalkozott. Mindenekelőtt vegyük figyelembe, hogy a közjegyzői intézmény megalkotásánál az 1874. évi országgyűlést az a céltudatos törekvés vezérelte, hogy a közjegyzőséget olyan tekintélyes testületté avassa, mely anyagi függetlenségénél a közhitelesség és perenkivüli jogszolgáltatás érdekeit méltóan képviselni legyen hivatva. Sajnos, ez a célkitűzés az idők folyamán teljesen háttérbe szorult s az intézmény keletkezése óta elég gyakran életbelépett állásszaporítások a kar kebelében nagy nyugtalanságot, idegességet, sőt elkedvetlenedést idéztek elő. Úgy tudom, hogy karunkban az az egyedüli helyes felfogás alakult ki, hogy új állások rendszeresítése mindaddig nem megokolt, míg hatáskörünk és munkakörünk kiterjesztése valósággá nem válik, illetve míg az elrendelt szervezések fejében megfelelő reorganizációban nem részesülünk, ami pedig nézetem szerint nem lenne nehezen elérhető akkor, ha a törvényhozás elé kerülő igazságügyi javaslatokban néha rólunk is történnék némi számbavehető gondoskodás. Eltekintve attól, hogy minden állásszaporítás a szerzett jogok sérelmével jár, aggodalommal tölt el bennünket, hogy a megüresedett, valamint rendszeresített állások a választmány javaslatainak mellőzésével, egyébként intaktjellemtől, de a karon kívül állók személyében lázas sietséggel, sőt olykor a kisebb állomás megkerülésével töltetnek be, minek következtében hosszú éveken át szerzett gyakorlattal és megfelelő tudással bíró kartársaink el vannak zárva attól, hogy tisztességes működésük-

elismeréseül az őket jogosan megillető előmenetelre számíthassanak. Keserűség fogja el a lelkemet, ha azt látjuk, hogy régi érdemes helyetteseink hasztalanul ácsorognak az Igazságügyminisztérium előszobáiban és hiába tülekednek egy igénytelen elhelyezkedésért. Ennek a szomorú képnek hatása alatt úgy érzem, hogy ennek az állapotnak megváltoztatása égető szükségét képezi, mert annak fenntartása a közjegyzőség teljes diskreditálására vezet. Mindamellett azt gondolom, hogy ebbe a sivár helyzetbe fegyelmezettséggel, rideg tárgyilagossággal és józan megítéléssel kell belenyugodnunk, mert azt nem a jó szándék hiányának, hanem annak az erős politikai nyomásnak kell tulajdonítani, mely az országos közélet mai válságos viszonyaiban gyökerezik és amely nyomásnak az Igazságügyminiszter úr sok esetben engedni kényszerül. Bizva bizunk abban, hogy a mostani súlyos gazdasági krízis enyhülésével az Igazságügyminiszter úr bölcsessége és jóakarata megtalálja az utat és módot arra, hogy az időnként fölmerülő személyi kérdések kizárólag az igazság és méltányosság szellemében oldassanak meg."

Az élénk helyesléssel és tapssal fogadott elnöki megnyitó után Janits Imre dr. a jegyzőkönyv vezetésére Joannovits Jenő dr., annak hitelesítésére Fekete László dr. és Szemerjay-Petrán Tibor dr. kir. közjegyzőket, a szavazatszedő küldöttség tagjaiul ugyancsak az utóbb nevezetteket, míg a küldöttség elnökeül Szily János dr. kir. közjegyzőt kérte fel.

A kamara évi jelentését *Lipcsey* Péter dr. titkár terjesztette elő. A nagy munkával és fáradsággal egybeállított jelentést annak nagyobb terjedelmére tekintettel a jövő számban fogjuk részletebben ismertetni. A jelentést a közgyűlés egyhangúlag elfogadta s annak körütekintő szerkesztéséért id. Fésűs György dr. indítványára a titkárnak köszönetet szavazott.

A kamara évi zárszámadásának megvizsgálására kiküldött bizottság jelentését Körössy Bertalan dr. ismertette s a jelentést a közgyűlés egyhangúlag elfogadta, a számadásokat jóváhagyta s a felmentvényt a kamarának megadta.

A tisztikar és választmány tagjaira vonatkozólag foganatossították ezután a szavazást, amelynek eredményét a szavazatszedő küldöttség írásban nyújtotta át az elnöknek, aki emuniciálta, hogy személyesen 36, postán beküldve 3 összesen tehát 39 szavazatot adtak le. Elnöknek megválasztották 39 szavazattal *Janits* Imre dr., elnökhelyettesnek ugyanannyi szavazattal *Holitscher* Szigfrid dr., titkárnak 24 szavazattal *Lipcsey* Péter dr. kir. közjegyzőket. A titkári állásra

kapott még Bares Ernő dr. 13 szavazatot. A választmányi rendes tagjai lettek Hedry Aladár dr. 35, Körössy Bertalan dr. 35, Fekete László dr. 34, Joannovits Jenő dr. 28, Lázár Ferenc dr. 28, Lehotzky Antal dr. 28, póttagok pedig Benkő Lajos dr. 25 és Fodor Antal dr. 22 szavazattal. A választmányi tagságra szavazatot kaptak még Szemerjay-Petrán Tibor dr. 10, id. Fésüs György dr. 9, Szécsi Ferenc dr. 9, Haller Károly dr. 4, Balassa Lajos dr. 3, Kepes János dr. 3, Horváth Kamilló dr. 2, Csiky Ödön dr., Markó István dr. és Sümeghi László dr. 1—1. A megválasztottak nevében a közgyűlésnek Janits Imre dr. mondott köszönetet.

Joannovits Jenő dr. referálta a tárgysorozat utolsó pontjaként a beérkezett indítványokat és pedig id. Fésüs György dr. két indítványát az 5100/1931. M. E. rendelet 61. §-ának hatályon kívül helyezése és az 1930. 34. t.-c. 54. és 56. §-ainak törlése tárgyában. A választmány javaslatának megfelelően a közgyűlés mindkét indítvány felett napirendre tért, mivel az első indítvány tárgyában a kamara évi jelentésében már állást foglalt, a másik indítványt pedig a közgyűlés nem tartotta időszerűnek.

A közgyűlés tárgysorozata ezzel kimerült s az elnök megköszönve a tagok érdeklődését, a közgyűlést berekesztette.

Közlemények.

Megnehezült az idők . . .

Hitünk szerint nem fog az olvasó csodálkozni ennek a közleménynek szaklapba talán nem illő, kissé lírai hangzásu címe fölött. Az ilyen esetleges csodálkozási hajlandósággal szemben hangsúlyoznunk kell, hogy ez a közlőny nem tisztán és kizárólag jogi szaklap, hanem egy speciális jogi foglalkozási ágnak hivatalos organuma, amelynek tárgyalnia kell a speciális foglalkozást érintő jogi kérdéseket ép úgy, mint a kar gazdasági és társadalmi helyzetét érdeklő problémákat. Az előbbi vonatkozásban kötelez a jogi szaklapok tárgyilagos s talán száraz hangja, az utóbbi vonatkozásokban azonban az aktuális kérdések tárgyalásánál a szubjektív tónus, az érvek és vitatkozási mód bizonyos színesebb stílusba öltöztetése alig elkerülhető.

*

Hogy e rövid bevezető megjegyzés után a cím indokolását adjuk, a kartársak előtt sajnos nem hathat újsághént az a megállapításunk, amely szerint a magyar közjegyzői kar gazdasági helyzete az 1932. év lefolyt három hónapjában eddig ismeretlen mély pontra jutott. Már az elmúlt év második felében is teljesen indokoltak voltak a karban felhangzó S. O. S. kiáltások, ebben az évben azonban az általános ügyforgalom — ezek között is különösen a váltó óvások — oly mérvű csökkenésével, a díj behajtási nehézségek oly mérvű fokozódásával állunk szemben, amely már egyenesen katasztrófális jelleget ad a kar általános gazdasági helyzetének. Minden túlzás nélkül, a szomorú valóság tárgyilagos hangján állapíthatjuk meg, hogy a magyar közjegyzőség megszervezése óta gazdaságilag ilyen leromlott helyzetben még nem volt. Elismerjük, hogy hasonlóan szomorú és kétségtelen tény az is, hogy Magyarország sem volt talán fennállása óta ilyen válságos helyzetben. Mivel ez a két szomorú tény egymással részben okozati összefüggésben áll, minden erőnket megfeszítve és minden ígényeket redukálva indokolt, hogy a kar minden tagja a horatiusi életbölcesség magaslataira emelkedve „rebus angustis animozus atque fortis appare“.

*

Ez az életbölcesség azonban távolról sem jelent mindenbe való lemondó belenyugvást, minden támadással szemben való meghunyászkodó visszavonulást. Sőt ennek az életbölcességnek épen a karakterisztikonja a nehéz helyzetekben való bátor fellépés. Sajnos ugyanis, hogy még ebben a súlyos gazdasági helyzetben is a teljes tájékozatlanság, holmi, még mindig közkézen forgó alaptalan legendákat valóságnak elfogadó szűk látókör s mindenek felett az ismert forrásokból táplálkozó rosszindulat indokoltnak találja sorozatos támadásokat intézni a magyar közjegyzőség ellen. Igazságunk tudatában azonban ezeket az alaptalan és nemes motívumokra semmiképpen sem visszavezethető támadásokat önérzetesen vissza kell utasítanunk, a reánk kényszerített defenzív küzdelmet nyílt sisakkal kell vállalnunk. Kötelességünk ez a kar és az intézménnyel szemben s az ez irányú kötelesség érzetnek át kell hatnia első sorban természetesen a kar egyetemes és partikuláris szerveit ép úgy, mint a karnak minden egyes tagját.

*

Ha ezek ellen a támadások ellen azonnal lehetne védekezni, valóban könnyű feladat volna egy pár komoly érv felsorakoztatá-

sával kimutatni a támadások tarthatatlanságát és alaptalanságát. Sajnos azonban ezek a támadások ott és akkor hangzanak el, ahol és amikor nem áll módunkban azokra azonnal reflektálni s így a tájékozatlan hallgató vagy olvasó előtt a támadások jogosultaknak tűnhetnek fel. Semmi nehézséggel sem járt volna például Pest vármegye közigazgatási bizottságának legutóbbi ülésén előterjesztett indítvány és az erre vonatkozó elfogadó határozat aktuálítását, indokait és igazságát megcáfolni. Szakember előtt bizonyításra nem szorul, hogy a magyar közjegyzői díjszabás tételei általánosságban alacsonyabbak, mint a többi európai államok hasonló díjszabásai. Differencia a magyar közjegyzői díjszabás javára csupán jelentéktelen részlet kérdésekben van. E mellett a fentiekben már reá mutattunk a magyar közjegyzői kar súlyos gazdasági helyzetére s erre vonatkozó igazoló adatok szolgáltatására való készségünket bárkinek felajánljuk. Az igazságszeretet vádjával nem illethető ugyanis az, aki görcsös merevséggel ragaszkodik ahhoz az álomképhez, amely még mindig aranybányának tekinti a közjegyzői állásokat s másfelől ennek a naiv feltevésnek valótlanúsága tekintetében minden meggyőzési lehetőségtől mereven elzárkózik. Nem tartjuk tehát nem csak az igazság, hanem a jó erkölcs és közéleti tisztességgel összeférhető magatartásnak minden előzetes informálódás nélkül előterjeszteni egy olyan indítványt, mely szerint intézzon a közigazgatási bizottság feliratot az igazságügy-miniszterhez aziránt, hogy a „bizonytalan időben“ megállapított „túl magas“ közjegyzői hagyatéki és óvásdíjakat szállítsák le. Amint nem helytálló az indítványnak a díjak túl magas voltára vonatkozó állítása, épp annyira nem helytálló érv a bizonytalan idő sem, mivel a legutóbbi díjrendelet megalkotásakor, 1926. évben már stabil pengő érték volt s egyébként az idő most még bizonytalanabb, mint 1926-ban volt. Sajnos, hogy ezt a könnyelműen előterjesztett és semmi komoly érveléssel alá nem támasztott indítványt, egy olyan előkelő testület, mint Pestvármegye közigazgatási bizottsága, — természetesen, mivel komoly érvek helyett hangulatkeltő frázisokkal tüzdelt körül az indítványozó, — az ellenérvek rendelkezésre állásának hiányában elfogadta. A határozatot a közigazgatási bizottság közölni rendelte a társtörvényhatóságok közigazgatási bizottságaival is s az ezirányú megkeresésre Jász-Nagykun-Szolnok vármegye a megkeresés felett már napirendre tért. Felette kíváncsós volt, hogy azok a közjegyzők, akik vármegyékük közigazgatási bizottságának tagjai, Pest-vármegye közigazgatási bizottsága határozatának

indokolatlanságára szakszerű érvek felsorakoztatásával reá mutat-sanak. Meg kell jegyeznünk, hogy az indítvánnyal kapcsolatban az objektív igazságtól való oly irányú eltávolodásról is szó van, hogy például a kincstári illetékeket is közjegyzői költségekké minősítik át s ha ezt a jóindulatú műveletet tovább folytatva, a gyógyítás és temetési költséget is hasonló minősítésben részesítik, akkor valóban túl magas lesz a hagyatéki tárgyalások közjegyzői díja.

*
A közjegyzőellenes hangulatot keltő tendenciózus beállítás egy másik példája volt az egyik budapesti napilap egy nem régen megjelent számában közzétett regényszerű, többhasábos riport egy közjegyző lénykedéséről. Az esettel magával az ügyre vonatkozó tényállás ismerete nélkül ezuttal foglalkozni nem kívánunk. Láttuk és sajnálattal tapasztaltuk azonban, hogy a színes riport a tényállás sokfontos adatának közlését mellőzi, viszont erős színekkel festi alá a nyomorék szegény ember romlására törő, milliós vagyonnal, százezer pengős évi jövedelemmel rendelkező közjegyző állítólagos mulasztását. A papír a pozitív számjegyre kapcsolható nullák tekintetében is türelmes, azonban ilyen szédítő számkacsák nyilvánosságra hozatala a komoly sajtó organum minősítésre számot tartó lap ambíciója alig lehet. A realitástól ilyen merész lendülettel eltávolodni pilotához talán igen, de egy kis komolyságot arrogáló riportterhez nem méltó feladat. Ezzel kapcsolatban különben kérve-kérjük az Igazságügyminiszter urat, hogy mielőtt az illető közjegyző körzetében még három új állást szervezne, ami a nyilvánosságra hozott jövedelem valósága esetén talán indokolt is lenne, méltóztassék az illető állás jövedelme tekintetében megbízhatóbb információkat szerezni.

*
Ezekben a nehéz, súlyos időkben és ezek ellenére is ilyen sok és alaptalan támadás közepette a már hivatkozott horátiusi életböcsesség mellett tartsa a kar minden tagja mindenekfelett álló kötelességének, amint ezt különben a budapesti kamara érdemes elnöke közgyűlési megnyitójában hangsúlyozta, a jogkereső közön-séget minőség és megbízhatóság tekintetében kifogástalan és becsületes munkával kiszolgálni s minden támadási felület lehető kiküszöbölése érdekében tekintse minden irányban változatlan fel és lefelé való megalkuvást nem ismerő tabunak, a díjrendelet minden tételét. Ekként és csakis ekként fog talán sikerülni az intézmény komoly megrendülés nélkül, mindenképpen súlyos gondok és nehézségek között valahogy átvergődni a nehéz időkhöz.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter a Morvay Zsigmond dr. áthelyezésével megüresedett debreceni kir. közjegyzői állásra *Hadházy* Zsigmond dr. ügyvédet, Debrecen város és Hajdu vármegye nemrégén lemondott főispánját nevezte ki. A kinevezés meglepetést nem keltett, mivel a kinevezés ténye a sajtó híradásából már hetekkel ezelőtt köztudomású volt, de nem kelthetett megnyugvást sem azok előtt, akik egy fontos jogszolgáltatási pozícióra való kinevezés rendszerét valahogyan másként képzelik el, mint ahogyan az most divatban van.

Az Országos Egyesület központi bizottságának ülése. Az Országos Egyesület központi bizottsága ez évi március hó 2. napján Budapesten ülést tartott. Az ülésnek egyetlen tárgya volt a március hó folyamán megtartani tervezett rendes évi közgyűlésnek előkészítése. A központi bizottság beható vita után akként határozott, hogy az idei közgyűlést május hó elején fogja megtartani különös tekintettel arra, hogy a jelenlegi gazdasági viszonyok miatt vándorgyűlést az egyesület nem fog tartani s viszont a közjegyzőséget érintő súlyos kérdések a közgyűlésnek megfelelő előkészítését felette kívánatosnak és indokolttá teszik. A központi bizottság ülését *Lázár Ferenc* dr. elnök vezette s jelen voltak az ülésen *Fekete László* dr., *Horváth Kamillo* dr., *Körössi Bertalan* dr., *Lehotzky Antal* dr., *Rónay Tibor* dr., *Sümeghy László* dr., *Szemerjay-Petrán Tibor* dr., *Szécsi Ferenc* dr., *Tóth Aladár* dr. kir. közjegyzők és *Velsz Elemér* dr. kir. közjegyzőhelyettes. A közgyűlés idejét, helyét és tárgysorozatát különben az egyesület vezetősége a tagokkal idejében közölni fogja.

A jegyzői magánmunkálatok. Amig nálunk az illetékes körök saját jobb meggyőződésük és a szakkörök állandó tiltakozása ellenére türik azt a pusztító hadjáratot, amelyet a jogszolgáltatás terén a községi jegyzők az u. n. magánmunkálati jogosítványaik alapján elkövetnek, addig, amint erről már megemlékeztünk, a csehszlovák állam a magánmunkálati jogkört a minimumra redukálta, most pedig a hirhedt jogállam Románia is megelégette a jegyzők jogi tevékenységét és az 1932. év januárius elején életbelépett új ügyvédi rendtartás 70. §-a kimondja, hogy Erdélyben és Bánátban a községi jegyzők és segédjegyzők telekkönyvi okiratokat (kötelezvények, ingatlan adás-vételi szerződések stb.) nem szerkeszthetnek, illetve az általuk szerkesztett ily természetű okiratok telekkönyvi elintézés tárgyát nem képezhetik. E rendelkezés azért vonatkozik csupán Erdélyre és a Bánátra, mivel a regátban telekkönyvi intéz-

mény sincs. Ilyen példák után talán indokolt volna végre nálunk is hozzányúlni ehhez a kérdéshez. Úgy hisszük az adatok elég bőséges mennyisége áll e tekintetben az illetékes körök rendelkezésére, hiszen a szaklapok állandó rovatban közlik a különbnél-különb jogeseteket a jegyzők jogszolgáltatási tevékenységéből. Avagy a jogfejlődés és a jogállami berendezkedés terén már Románia fölényét is eltűrhetjük!

A közjegyzőnek mint meghatalmazottnak felfolyamodási joga. E közlöny múlt évi decemberi számában közöltük a budapesti központi kir. járásbiróság mint tkvi. hatóság egy végzését, amely a közjegyző által beadott felfolyamodást visszautasította azzal az indokolással, hogy a kir. közjegyző mint meghatalmazott, felek nevében felfolyamodás beadására jogosítva nincs. Közöltük azt is, hogy a végzés ellen az illető közjegyző felfolyamodást adott be. A felfolyamodás következtében a budapesti kir. törvényszék, mint felfolyamodási bíróság a következő végzést hozta:

„A kir. törvényszék az elsőbíróság végzését megváltoztatja s a felfolyamodást egyedül azon okból, hogy azt a fél képviselőjében, kir. közjegyző nyújtotta be, visszautasíthatónak nem találja, ehhez képest, az elsőbíróságot megfelelő eljárásra utasítja.

Indokolás: A néh. N. N. hagyatékának átírása tárgyában hozott elsőbírói telekkönyvi végzés elutasító rendelkezése ellen az özvegy az e célból meghatalmazott kir. közjegyző által szerkesztett ellenjegyzett és benyújtott felfolyamodással élt. E felfolyamodást az elsőbíróság visszautasította azzal, hogy a tkvi. rts. 119. §-a szerint a kir. közjegyző más nevében csupán tkvi. kérvény beadására van feljogosítva, de a rts. nem tartalmaz oly rendelkezést, mely a kir. közjegyzőt másnak nevében felfolyamodás beadására is feljogosítaná és erre az 1874:XXXV. t.-c. 55. §-a sem nyújt alapot. Az elsőbíróság e döntése téves. A tkvi. rts. 119. §-a nem foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy az ügyvéd vagy a kir. közjegyző a fél nevében minő beadványok beadására jogosult s ha az elsőbíróság értelmezését fogadnók el, akkor ugyanazon indokolással az ügyvéd által beadott felfolyamodás elfogadását is meg kellene tagadni. Figyelemmel azonban arra, hogy a tkvi. rtsnak a felfolyamodással foglalkozó 142. §-a egyáltalában semmi különös rendelkezést nem tartalmaz az irányban, hogy azok ki által nyújthatók be, nyilvánvaló, hogy a 119. §. rendelkezései bármily értelmezést is adjanak annak, a felfolyamodásra is vonatkoznak. Az 1874:XXXV. t.-c. 55. §-a szerint a kir. közjegyző fel van jogosítva, hogy

magánfelek meghatalmazása alapján a bíróságokhoz nem peres ügyekben beadványokat intézzen. Minthogy a felfolyamodás is beadvány, korlátozó törvényes rendelkezés hiányában nincs elfogadható alap arra, hogy a kir. közjegyzőnek azon joga, hogy magánfelek meghatalmazása alapján s képviselőjében tkvi perenkívüli ügyekben felfolyamodást nyújthasson be, kétségbe vonassék.“ (21. Pf. 250/1932.)

Megnyugvással veszünk tudomást a felfolyamodási bíróság fenti döntéséről, amelynek indokai különben javarészen azonosak a hivatkozott közleményünkben kifejtett indokolással.

Az iroda vizsgálat költsége igényelhető-e. Egyik kartársunk a foganatosított iroda vizsgálatával kapcsolatos költségei címén 92 P összegnek kiutalását kérte illetékes kamarájától. A kamara természetesen elutasító határozatot hozott s ezt a határozatot az illető közjegyző a kir. Kuriához megfellebbezte. A Kuria a következő végzést hozta:

„A kir. Kuria a fellebbezésnek nem ad helyet. Indokolás: A kir. közjegyzői irodák megvizsgálásával (1874. XXXV. t. c. 168. §-a) felmerült kiadásról a kamara ügyrendjének 20 §-a úgy rendelkezik, hogy a vizsgálatot teljesítő kir. közjegyzők vasuti költségei a kamara pénztárából megtéríthetők, ha a befolyó rendes kamarai tagdíjakból fedezhetők, e tekintetben azonban a közgyűlés határoz. A fellebbező kir. közjegyző által teljesített irodavizsgálatot megelőző utolsó kamarai közgyűlés — a felterjesztéshez csatolt jegyzőkönyvi kivonat szerint — ebben a kérdésben (a korábbi közgyűlésekhez hasonlóan) úgy határozott, hogy az irodavizsgálatra kiküldendő biztosok díjmentesen tartoznak az irodavizsgálatot teljesíteni, vagyis, hogy a kamara a költségeket nem téríti meg. Ehhez képest a kamarának fentebbi szám szerint megjelölt — megtámadott — határozata, amellyel a fellebbezéssel élő kir. közjegyző fuvar-költségét nem utalványozta ki, az ügyrend rendelkezésének és a közgyűlés határozatának megfelel.“ (Pk. VI. 5035/1931.)

Kartoték lap másolatok alapján a jelzálogjog előjegyzése el nem rendelhető. Vita tárgyát képezte, hogy a kartoték rendszerű könyv vezetésnél a kartoték lapokról készített másolatok milyen hitelesítési záradékkal látandók el s hogy az ilyen hiteles másolatok alapján a telekkönyvi hatóságok a jelzálogjog előjegyzését elrendelik-e. Közöltük azt az álláspontunkat, amely szerint a kartoték lapok másolatai könyvkivonatként nem hitelesíthetők. A kir. Kuria, Pk. V. 4797/1931/8. számú végzésével kimondta

hogy a kartotéklap másolatok nem felelnek meg azoknak a feltételeknek, amelyeket a törvényes rendelkezések a jelzálogjog előjegyzésének alapjául szolgálható könyvkivonatokról megkövetelnek. Ennek a legfelsőbb bírói döntésnek alapján a közjegyzők helyesen járnak el, ha figyelmeztetik a feleket, hogy kartotéklap másolatokat jelzálogjog előjegyzés céljaira ne hitelesíttessenek. Tekintettel azonban arra, hogy a kartoték rendszerű könyvelés eléggé elterjedt, mégis módot kellene találni arra, hogy ezt a modern könyvvezetési rendszert alkalmazó cégek ne legyenek hátrányban azokkal a cégekkel szemben, akiknek könyvelése régi rendszerű.

A nyugdíjintézet felhívása. A kir. közjegyzők és közjegyzőjelöltek nyugdíjintézetnek vezetősége ezuton hívja fel a közjegyző tagokat arra, hogy az 1700/1931. I. M. rendelet 40. §-a értelmében 1932. év januárius hó 1. napjától kezdve a havi nyugdíjjárulék összege nem 45, hanem 50 pengő. Ez a járulék összeg fizetendő mindaddig, amíg és amennyiben a nyugdíjintézet vezetőségnek az irányú előterjesztése, hogy a havi járulék összege leszállíttassék, eredményre fog vezetni. Ismételten kéri tehát a vezetőség a közjegyző tagokat, hogy a felesleges levelezések elkerülése végett havi járulékaikat a fent irt összegben sziveskedjenek további értesítésig beküldeni.

Felszólítás tagdíj befizetésre. Ismételt felszólításaink még nem jártak kellő eredménnyel, mivel március hó 24-ig még 54 tagunk hátralékos összesen 3740 P-vel, ezek közül 37 részfizetést teljesített, míg 17 ismételt kérelmünket sem vette figyelembe, miért is kénytelenek voltunk velök szemben hátralékos követelésünk legalább részbeni törlesztését postai behajtás útján kérni. 1928—31. négy évre hátralékosak 140 P-vel Brünauer Emil, Cseresznyés Jenő, Csonka Zeno, Pálffy Gyula, Samassa János, Várnay Ernő. 1929—31. három évre hátralékosak 105 P-vel Mike Imre, Olchváry László, Reviczky Jenő, Szegheő Gyula, Szilágyi Elek. 1930—31. kettő évre hátralékosak 70 P-vel Hanny Andor, Keck László, v. Tóth Aladár. A helyettesek közül 1930—31. évekre 40—40 P-vel hátralékosak Debreczeny Dezső, Klein Andor, Szarka Dezső. Amennyiben a postai behajtás várakozásunk ellenére eredménytelen maradna, úgy kénytelenek leszünk felsoroltak részére közlönyünk küldését mindaddig felfüggeszteni, amíg azok legalább is egy évi tagdíjnak megfelelő részletfizetést nem teljesítenek. Fentiekben czuttal még eltekintünk a folyó 1932. évre esedékes tagdíjtól, mely

alapszabályaink szerint az év első felében egészben befizetendő. Kérjük a befizetéseket a postatakarékpénztári 41951 csekk számlánkra eszközölni.

Rendeletek.

130/1932. M. E. sz. A részvénytársaságok és szövetkezetek mérlegének készítése.

72.657/1932. K. M. sz. A távbeszélő előfizetők szaknévsorába való felvétel módosítása.

888/1932. M. E. sz. A lakások és egyéb helyiségek bérének fizetésére vonatkozó szabályok módosítása.

940/1932. M. E. sz. A pénzügyintézeteknek a Pénzügyintézeti Központ közbenjöttével fogantatosított önkéntes felszámolásról 919/1917. M. E. szám alatt, valamint a pénzügyintézeteknek a Pénzügyintézeti Központ közbenjöttével fogantatosított kényszerfelszámolása tárgyában 920/1917. M. E. szám alatt kibocsátott rendeletek újabb módosítása és kiegészítése.

5.958/1932. I. ? sz. Miskolcon harmadik kir. közjegyzői állás rendszerezése.

1.150/1932. M. E. sz. A földbirtokrendezés befejezésével kapcsolatos tennivalók ellátásáról szóló 1931. évi XXXV. t.-c. végrehajtása.

6000/1932. I. M. sz. A földbirtokrendezés befejezésével kapcsolatos tennivalók ellátásáról szóló 1931. XXXV. t.-c. végrehajtásához szükséges telekkönyvi szabályok.

5000/1932. I. M. sz. Kokad, Álmosd és Nagyléta községek törvénykezési átszervezése.

Jogi és illetékügyi irodalmi szemle.

Polgári jog. (3. évf. 2. szám.) Önálló cikket írt e számban Szász István dr. egyetemi magántanár. A minősítő jogszabályok összeütközései a nemzetközi magánjogban és Szántó Imre dr. Néhány szó az erkölcsi kárról címek alatt. A lap tartalmazza még a Joggyakorlat, Jogélet és Jogirodalom állandó rovatok különböző érdekes közleményeit, Közgazdaság és Pénzügy, valamint Esettar című állandó mellékleteket.

Jogtudományi Közlöny. (62. évf. 9—12. szám) A 9. szám vezető helyen Szladits Károly dr. egyetemi tanár cikkét közli. A kizsákmányoló ügyletek cím alatt. A cikk az uzsora javaslat azt a részét teszi bírálat tárgyává, amely a kizsákmányoló ügyletek alkalmi szabályozását tartalmazza. A cikk végső konkluzióképpen az uzsora javaslat e részének indokolt revízióját sürgeti. Tóth György dr. kuriai bíró e számban fejezi be a Holtnak nyilvánítás és ezt követően született gyermekek státus állapota címen írt tanulmányát. Bogdán Géza dr. az 5610/1931. M. E. számú rendelet 5. és 14. §-ának rendelkezései kérdésében Gedeon Alajos dr.-nak az előző számban megjelent cikkével polemizál. — A 10. számban Hetényi József dr. budapesti táblabíró foglalkozik az ítélő táblák megszüntetésének tervével s kimutatja, hogy az ítélőtáblák

olyan értékes és ősi magyar történelmi múlttal rendelkeznek, hogy azok megszüntetésére az ősi intézményekhez ragaszkodó nemzet nem gondolhat s az igazságszolgáltatási szervezet megvédésére hivatottaknak a cikkíró szerint kötelessége a nemzeti tradícióval ösztönözött felsőbb bíróságoknak, a királyi ítélőtábláknak minden megszüntetési tervekkel szemben való megvédése. Összevonást, egy-két táblának megszüntetését talán helyesnek lehet tartani, maga az intézmény azonban feltétlenül fenntartandó. — A 11. számot az általános polémia jegyében állították össze. A vezető cikkben egy angol barrister nyilatkozik Mendelényi László kir. kuriai bírónak az ügyvédi bifurkációról írott cikkeire, Bogdán Géza dr. és Szladits Károly dr. külön-külön cikkben vitatkoznak Tóth György dr. kir. kuriai bírónak az előző számokban megjelent a holtnak nyilvánítás után született gyermekek státus állapotára vonatkozó tanulmányával s végül Gedeon Alajos dr. viszonzását közli e szám az 5610/1931. M. E. számú rendeletre vonatkozólag Bogdán Géza dr.-nak az előző számban írt reflexióira. — A 12. szám vezető helyén álnév alatt írott cikk foglalkozik ismételtén takarékosági szempontokból a magyar bírói szervezet megbontásának s ennek keretében az ítélőtáblák megszüntetésének kérdésével. A cikk a leghatározottabban tiltakozik a bírósági szervezet megszokott és bevált tagozatának megbontása ellen. Tiltakozik a státus törvény megbontása ellen is, megállapítván, hogy azt még valahogy el lehet viselni, hogy az államnak nincs pénze a legtökéletesebb peres eljárásra, de az lehetetlen s nem fér össze az állami élet elemi követelményeivel, hogy ne legyenek jó bírái. — A számok mellékleteként a Magánjogi, Perjogi, Hiteljogi, Közigazgatási és Pénzügyi döntvénytár egy-egy füzetét jelent meg.

Notariatszeitung. (Az osztrák közjegyzők egyesületének lapja 74. évf. 3. szám). Kössler Miksa dr. és Reichel dr. közjegyzők hatalmas tanulmányoknak beillő cikkeiben foglalkoznak az Ausztriában is legaktuálisabb jogi kérdéssel, a deviza jog problémáival. A legfelsőbb ítélőszék gyakorlatából közöl jogeseteket e szám, majd megjelent jogi művekről hoz kritikát.

Magyar jogi szemle. (13. évf. 3. szám). Külön cikkeket írtak e számban Siechermann Bernát dr., Rapoh Géza dr., Kozma Károly dr., Katona Gábor dr. A Szemle, Irodalom és Előadások állandó rovatok közleményein kívül e szám mellékleteként megjelent a Magánjog, Büntetőjog, Hiteljog, Polgári törvénykezési jog és Karteljog tára.

Illetékügyi Közlöny. (7. évf. 3. szám). Budeusz Aladár vázlatos tervezete jelent meg e szám vezető helyén az örökösödési és ajándékozási illeték kulcsainak erősebb progressivitásával megoldható földbirtok reformról. A cikkíró szerint Magyarországon modernebb és radikálisabb birtokreformra van szükség s ezt fokozatos lassú átmenettel az örökösödési és ajándékozási illetékek erős progressivitásával lehetne megvalósítani. Angol példára hivatkozik, ahol a nagyobb vagyonok után 20% az örökösödési illeték s ennek megfelelően nagyobb birtokok, illetve vagyonok öröklése és ajándékozása esetén helyesnek találná a vagyon 1/5-ét kitevő állami illetéket. Ezt természetben kellene leadni s az ily birtokokat részben az állam kezelhetné, részben termelési szövetkezeteket létesítene, esetleg haszonrészesedés mellett bérbe adná. A Joggyakorlat rovatban közölt esetek közül a közjegyzői gyakorlatot érinti a közigazgatási bíróság 12338/1929. számú határozata, amely szerint a házastársak között a nő és gyermektartás, valamint a házasságból

támasztható egyéb igények miként való kielégítése tárgyában létrejött meg-
egyezés az illeték díjjegyzék 27. tétel c.) bb.) pontja alapján esik illeték alá,
vagyis az egyezményi összeg után II. fokú illeték rovandó le.

Judicatura.

Kötelmi jog.

4. Az egyenes ágon való rokonok között végbement vagyonyjuttatásról vélelem az, hogy a vagyoni juttatás ingyenes volt. (K. P. VII. 4374/1930.)

5. A vételi szerződés létrejöhet már azzal, hogy a felek a vétel tárgyában és vételárban megegyeznek, ha azonban valamelyik fél állítása szerint egyéb pontokra is meg kell állapodniok, akkor a szerződés létrejötte kétség esetében attól függ, hogy a felek ezekre a pontokra is megegyezzenek. Ha ekként az eladó a szolgáltatások átvételére vonatkozó megállapodást jelezte fontosnak, a szerződés érvényes létrejöttéhez szükséges, hogy a felek erre vonatkozólag — bár csak szóval is — megegyezzenek. (K. P. IV. 2647/1931.)

Házassági vagyoni jog.

6. A válófélben levő nő igényének a férj új jegyese részéről történt biztosítása nem erkölcstelen ügylet. A válófélben levő nőt tartásdíj igényére nézve a férj és új jegyese magánokiratban biztosították. A házasság felbontása után a férj új jegyesével házasságot kötött s ezután az új feleség a régi ellen a tartásdíjra vonatkozó megegyezés érvénytelenítése iránt pert indít. A keresetet a Kuria elutasítja. Az indokolás szerint az alperes a régi feleség és volt férje között fennállott házasságot a bíróság a Ht. 77. §-ának a) pontja alapján bontotta fel. A volt férj az alperessel való házasságának fennállása alatt a felperessel oly ismeretséget kezdett és folytatott, amely a különélő házasságokat is kötelező házassági hűségbe ütközik s amely a házastársi kötelességnek oly súlyos megsértése, hogy ez magában véve is a Ht. 80. §-ának a.) pontjában meghatározott bontó ok megállapítására ad alapot. Akkor tehát, amikor az alperes volt férjével a házasság felbontása érdekében tárgyal, az alperes részére oly bontó ok állott fenn, amelyet peres úton sikerrel érvényesíthetett volna. Ebből pedig az folyik, hogy alperesnek a házasságnak a Ht. 77. §-ának a.) pontja alapján való felbontásához történt hozzájárulása nem jelenthet mást, mint azt, hogy a házasság közte és volt férje között folyt családi élet cseményeinek feltárása nélkül bontassék fel. A beleegyezés tehát nem alapja a bontásnak s így nem szolgál erkölcstelen célt. Ebből folyik az is, hogy tekintettel a Ht. 90. és 92. §-ának arra a rendelkezéseire, mely szerint a vétlen nőt a férj eltartani köteles és hogy a házasság felbontása után a tartásra nézve szabadon egyezkedhetnek s a nő a tartásdíj biztosítását is követelheti, ugyan-
csak nem szolgál erkölcstelen célt az alperesnek az az eljárása, hogy a bontás kérdésének tárgyalásakor a tartásdíj kérdését felvetette és a tárgyaláson ennek rendezését és biztosítását követelte s a bontó per sima lefolytatását a tartásdíjra vonatkozó megállapodástól tette függővé. Az alperes és volt férje között létrejött és a tartásdíjra is kiterjedő megállapodás ezekből folyóan érvényes és azt nem teszi érvénytelenné az sem, hogy a megállapodás nincs közjegyzői okiratba foglalva, mivel a közjegyzői okiratba foglalást a megállapodásnak megfelelő ítéleti marasztalás pótolja. (K. P. III. 8483 1930.) (Az ítélet és annak indokolása az anyagi igazsággal igen, azonban a Kúria eddigi gyakorlatával és az 1886. VII. t.-c. 22. §-ával sehogysem kongruál.)

7. A házastársak között való vagyónátruházás ingyenessége csak harmadik személyekkel szemben vélelmezendő. A férj és feleség között létrejött adásvételi szerződést az egyik házastárs a címen támadta meg, hogy az tulajdonképpen ajándékozási jogügyletet foglal magában s mint ilyen durva hálátlanság okából megtámadható. A Kúria a házastársak egymásközi viszonylatában az ingyenességet nem vélelmezte s mert a felperes a szerződéssel szemben az ajándékozást nem bizonyította, a keresetet elutasította. (K. P. III. 8202 1930.)

8. A házastársak egyike által mindkét házastárs életében a közös leszármazók részére tett juttatásokat mindkét házastárs részéről adottnak kell vélelmezni annyiban, amennyiben a juttatás tárgya nem az adományozó külön vagyona. Ezzel a vélelemmel szemben természetesen bizonyítható, hogy a juttatáshoz a másik házastárs hozzá nem járult. (K. P. I. 4681 1930.)

9. Ha a házastársak a közös szerzésű vagyont nem egyenlően osztották meg, a külön vagyon megtérítését a vagyon megosztása arányában igényelhetik. (K. P. III. 7202/193.)

10. A közszerző házastársak közül az, akinek nevére az ingatlant a szerzéskor bekebelezték, az ingatlan a másik házastárs közszerzési jutalékába eső fele részéről a házasság megszűnése után nem rendelkezhetik. A házastárs végrendelete tehát annyiban, amennyiben az ingatlanoknak közszerzeményi jogon a másik házastársat illető fele részéről rendelkezett, hatálytalan. (K. P. I. 4681 1930.)

11. Az évtizedekre terjedő házasságon kívül való együttélés alatt együttesen szerzett közös keresményből az egyik szerzőtársra eső rész kiadása iránt való követelés a jó erkölcsökbe nem ütközik. Mindkét fél részéről fennfogó erkölcstelenség esetén ugyanis a teljesített szolgáltatás visszakövetelésének helye van annyiban, amennyiben azt az eset körülményeire tekintettel a méltányosság megkívánja. (K. P. V. 7320 1929.)

12. A vélt házasságnak a házassági vagyoni jogok szempontjából a jóhiszemű házastársra nézve ugyanaz a hatálya van, mint az érvényes házasságnak. A jóhiszemű fél tehát minden vagyoni jogi igényt, így a közszerzéshez és a nőtartáshoz való igényt is érvényesíthet. (K. P. III. 440 193.)

Lemondás az öröklésről.

13. A 207. és 807. számú polgári elvi határozatok egymást kiegészítő értelmében szerint a lemondó örökös örökösétársára javára való lemondása a végrendeleti juttatás elfogadásában feltétlenül csak

abban az esetben gátolja, ha a lemondás örökösársával szemben a vele, vagy az ő közreműködésével kötött szerződésben történt. Az örökhagyóval kötött szerződésbe foglalt lemondás a lemondó örökös a végrendeleti juttatás elfogadásában nem akadályozza. (K. P. I. 1744/1930.)

14. Az örökségről való lemondás érvényessége sem írásbafoglaláshoz, sem más alaki kellékhez kötve nincs s a lemondó örökös ivadékait annak ellenére is kötelezi, hogy a lemondó örökös a lemondás idején kiskorú volt és a lemondás gyámhatósági jóváhagyásban nem részesült. (K. P. I. 5711/1919.)

15. A lemondó örökös ingyenes vagyonjuttatást örökösársai, testvérei hátrányára többé el nem fogadhat s így a lemondó örökös és örökhagyó között a lemondás után létrejött ajándékozási szerződés a lemondó örökös örökösársával szemben hatálytalan. (K. P. I. 6135/1929.)

Ági öröklés.

16. Az ági öröklés érvényességének nem lényeges kelléke, hogy az előd az öröklött vagyont az utódra hárítsa át, hanem elegendő, hogy az elődtől az utód ingyenes szerzéssel vagyonhoz jusson, mert ez a vagyon már az elődnél is csak a hiányzó ági vagyon értékét meghaladó részben volt szerzeménynek tekinthető. Nem lényeges kelléke az ági öröklés érvényesülésének az sem, hogy az elidegenített ági vagyon kimutathatóan a hátrahagyott vagyon szerzésére fordíttassék, mert a hiányzó ági vagyon értékének pótlását a szerzeményből csak akkor lehet követelni, ha az ági vagyon megsemmisül, avagy azt eladták, vagy eltékoztatták. (K. P. I. 7187/1929.)

Lex rei sitae.

17. Ingatlanokra vonatkozó örökösödési igények elbírálásánál tekintet nélkül az örökhagyó honosságára, annak az államnak törvényei irányadók, amelynek területén az ingatlan fekszik. A 212. számú elvi határozat szerint csupán az ingó vagyonra vonatkozó örökösödési igények igazodnak az örökhagyó államának joga szerint. (K. P. I. 7730/1929.)

Köteles rész.

18. A kötelesrész az öröklés megnyíltával minden tehertől s így az özvegyi jogtól is mentesen esedékes. Az erre vonatkozó jog végrendelettel sem korlátozható s amennyiben az örökhagyó nem intézkedett akként, hogy a jogosult a neki szánt részesítést csak úgy kapja meg egészben, ha a korlátozást a kötelesrész tekintetében is elfogadja, a leszármazó örökösök a kötelesrész mentesítését követelhetik akkor is, ha a hagyaték állagában kötelesrészükön felül is részesednek. Az özvegyi jognak a kötelesrészszel szemben is védett törvényes mértéke azonban nem csorbítható. (K. P. I. 5919/1929.)

19. A megajándékozottak a kötelesrészt az ajándékozás megfordított sorrendjében felelnek, vagyis elsősorban felel a legutóbb megajándékozott s ha az ennek ajándékozott értékéből a kötelesrész ki nem telik hiányért az ajándékozások fordított sorrendjében felelnek a többi megajándékozottak. De ha a felelősség az ajándékozások

fordított sorrendjében a család körében megajándékozottakra kerül és a család körében más — bár különböző időben — kedvezményezett megajándékozott is van, az ebben a családbelire háruló felelősségben ajándékaik arányában a család körében megajándékozottak mindannyian osztoznak, úgy azonban, hogy ezeknél ajándéknak csak a törvényes örökrészüket meghaladó juttatások tekintendők. (K. P. I. 4695/1929.)

20. A kötelesrész iránt való követelésre is vonatkozik a 460. számú elvi határozatban foglalt szabály, amely szerint a hitelező indokolatlan késedelmével elveszti a jogot ahhoz, hogy hosszabb időről felgyűlt kamatokat követelhesen. Egyebekben hatályos jogszabály, hogy a kötelesrész után kamatok az örökhagyó halála napjától kezdve járnak. (az elbírálás alatt volt esetben a szükség örökös a keresetet az örökhagyó elhalálozásától számított 20 év múlva indította meg.) (K. P. I. 5537/1929.)

Özvegyi jog.

21. Az alperes özvegynek özvegyisége alatt idegen férfitől házasságon kívül gyermeke született. Ez a tény egymagában véve az özvegy oly viselkedéséről tesz tanuságot, amely őt az özvegyi jogra érdemtelenné teszi. Az a tény, hogy az özvegy ettől eltekintve, kifogástalan erkölcsi magaviseletet tanúsított, viselkedését az érdemtelenség szempontjából menthetővé nem teszi s e részben közömbös az a tény is, hogy az özvegyi jog a hagyaték tárgyalásán létrejött egyezsége alapszik, mert ebben az egyességben az örökösök az özvegynek törvényen alapuló özvegyi jogát rendezték. (K. P. I. 4747/1929.)

22. Az özvegy alperes társadalmi helyzetében figyelembe véve saját vagyonának jövedelmét is, illő tartására a természetben meglevő lakáson és egyéb bérbeadható helyiségek bérjövödelmén felül az özvegy jogával terhelt őt és fél hold mezőgazdasági ingatlanok jövedelme elegendő. A hagyatékhoz tartozó többi őt és fél hold mezőgazdasági ingatlant a Kúria az özvegyi jog alól mentesítette. (K. P. I. 4932/1929.)

23. Az 1840. évi VIII. t.-c. 18. §-ával szabályozott haszonélvezet a törvényes özvegyi jognak legnagyobb mértéke. Az özvegyi jognak a törvényes mértékre szorítását a kiskorú gyermek is kérheti. (K. P. I. 7326/1928.)

Végrendeleti öröklés.

24. A közszerzeményre jogosult az örökhagyó végrendelete alapján igényelhető vagyoni előny elfogadása mellett örökhagyó végintézkedését közszerzeményi igény támasztásával többé meg nem támadhatja, mivel az egységes hagyaték rendezés egy részének elfogadásával, annak többi része is kötelezővé válik. (K. P. I. 4393/1928.)

25. Ha az örökhagyó az utóörökös rendelkezését azzal indokolta, hogy nem akarja, miszerint az előörökös férjének költekező életmódja következtében tönkremenjen, a költekező életmód megszűnése bontó feltételnek minősül, amelynek bekövetkeztében az utóörökösödés hatályát veszti. (K. P. I. 5788/1929.)

26. A pénzhagyomány értékét eltérő rendelkezés hiányában a hagyományi rendelőt tartalmazó végrendelet keltének időpontjában volt pénzérték alapul vétele mellett kell megítélni. (K. P. I. 5753/1929.)

A végrendelet alakiságai.

27. A végrendelet szerkesztőjének és felolvasójának megjelölése a végrendeletnek nem érvényességi kelléke. (K. P. I. 7326/1928.)

28. A végrendelet keltezésének a kelléke meg van akkor is, ha legalább a tanuzási záradék keltezve van, sőt eltérő keltezés esetében a záradék keltezése irányadó. (K. P. VI. 2478/1930.)

29. A végrendeletet csak az alaki kellékeknek megfelelő módon, vagy annak megsemmisítésével lehet visszavonni. Abból a tényből, tehát, hogy örökhagyó vagyonát a végrendelet alkotása után élők között kötött szerződéssel a végrendeleti örökösre ruházta át, a végrendelet visszavonására következtetni nem lehet, vagyis ez esetben a törvényes örökösök nem hivatkozhatnak arra, hogy a hagyatéokra a törvényes örökösödésnek volna helye. (K. P. I. 6265/1929.)

30. A végrendelet csak azok érdekében mondható ki érvénytelennek, akik az érvénytelenségnek s ezzel kapcsolatosan törvényes öröklési joguknak megállapítását kérték. (K. P. I. 6269/1929.)

Szóbeli végrendelet.

31. Szóbeli végrendelet létrejöttét és tartalmát a bíróság bizonyítottnak veheti akkor is, ha a tanúk vallomásai eltérnek. Mint bármely más esetben, ez esetben is a bizonyítás anyagának mérlegelése alapján állapít meg a bíróság tényállást. (K. P. I. 6802/1929.)

A hagyatéki hitelezők joga.

32. Az örökhagyó hitelezője nem köteles bevárni az örökösödési eljárás befejezését, vagy azt, hogy az örökösödési igények egyébként rendeztessenek, hanem az adós elhaltával a követelés iránt az örökösökkel szemben azonnal felléphet. (K. P. III. 7429/1030.)

Telekkönyvi rendtartás.

33. A telekkönyvi rendtartás 74. §-ában írt fentartással bekebelezett jelzálogjog hatályát a Kuria 34. számú döntvénye alapján s abban az esetben veszti el, ha a vélelmezett örökösnek a feltételesen terhelt ingatlanokból mi sem adatott át s a jelzálogos hitelező a feltételes jelzálogjog kitörését csak abban az esetben köteles tűrni, ha az ingatlan nem a jelzálogos adós örökös jogán eszközölt eladás folytán iratott át a vevő nevére, ellenkező esetben a jelzálogos hitelező beleegyezésének kimutatása hiányában a törlés téves. (K. Pk. V. 3825/1931.)

290. **Közjegyzőhelyettes**, 41 éves, ref. nőtlen, 6 évi helyettesi, ebből 1½ évi hivatalból kirendelt helyettesi praxissal iroda-vezető-helyettesi állást keres. — Cím a kiadóban.

291. **Közjegyzőhelyettesi állást** keresek 2 évi gyakorlattal lehetőleg Budapesten. Beszélek németül, franciául, angolul és szerbül. — Dr. Magyary-Kossa Zoltán, Szeged, Klauzál-tér 3. II. 16.

292. **Csakis budapesti közjegyzői vagy ügyvédi irodában délutáni állást**, vagy otthoni írógép munkát keres kitűnően gépelő perfect **közjegyzősegédnő**, akinek budapesti közjegyzői irodában állandó délelőtti állása van. — Címe a kiadóban „Gyors munkás” jelige alatt.

293. **23 éves ügyvédi s rövid közjegyzőhelyettesi gyakorlattal** lehetőleg budapesti irodában helyettesi állást keres dr. Tar Béla, Budapest IX. Lónyai-ucca 15. I/5.

298. **Perfekt közjegyző segédnő** 12 évi praxissal, hagyatéki, telekkönyvi ügyekben önálló, közjegyzői iroda vezetésére képes, kitűnő, pedáns írógépelő — elsőrendű könyvelő, azonnali belépésre is. — igen szerény fizetéssel állást keres. Cím a kiadóban „Két munkaerő” jelige alatt.

299. **Vérbeli fiatal közjegyzőhelyettes**, elhalt kir. közjegyző fia, 7 évi közjegyzői irodai, ebből több mint 4 évi jelölti és helyettesi gyakorlattal, lehetőleg Budapesten, vagy nagyobb vidéki városban helyettesi állást keres. Iroda önálló vezetését vállalja. Szíves megkereséseket „Abszolút munkaerő” jeligére a kiadóhivatalba kér.

300. **Régi helyettes**, teljes gyakorlattal, a rossz gazdasági viszonyokra tekintettel mérsékelt igénnyel irodát keres. Felvétel iránt való megkeresést a kiadóhivatal továbbít.

A lappal valamint az állásbetöltéssel kapcsolatos levelek, közlemények stb. a felelős szerkesztő címére (Budapest, VII., Thököly-út 95.) küldendő.

Apróhirdetés egyszeri közzétételének díja:

Alkalmazottat keresőknek	2.— P.
Alkalmazást keresőknek	1.— P.